

Η περιοχή των Οινιαδών την περίοδο της τουρκοκρατίας και της επανάστασης του 1821

Ομάδα εργασίας:

Λουκάς Πλας

Ζωή Μπαλάσκα

Άρτεμις Μακρυκώστα

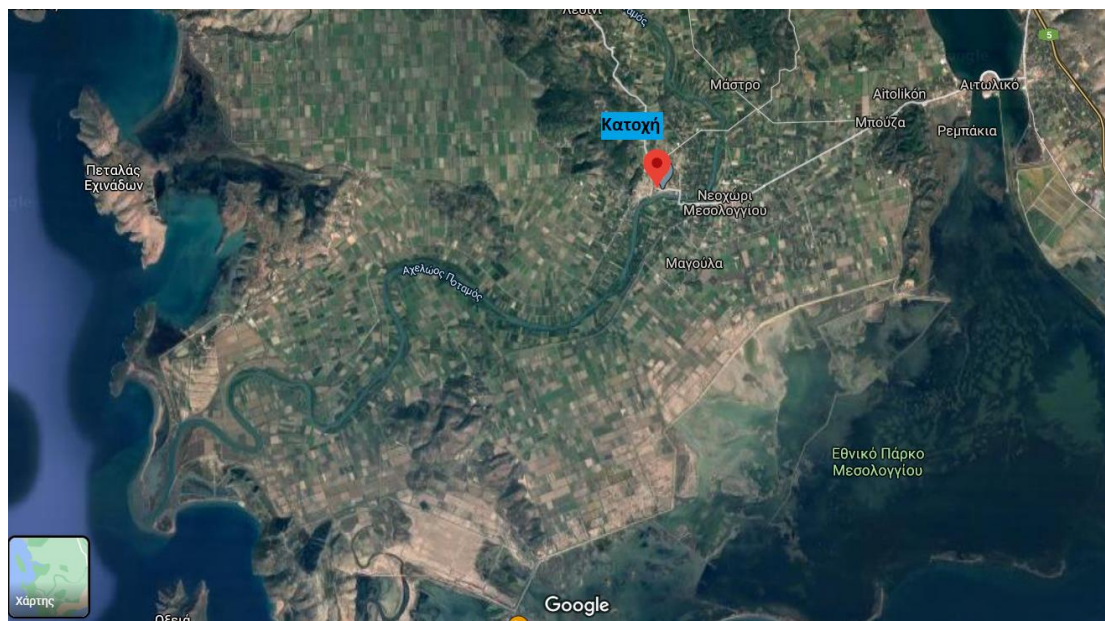
Δέσποινα Δρακονταειδή

Οι Οινιάδες ήταν αρχαία πολιτεία που ήκμαζε μέχρι τα Ελληνιστικά χρόνια και αποτέλεσε τη δεύτερη ισχυρότερη πόλη των Ακαρνάνων μετά την Στράτο. Αν και το όνομά της υποδηλώνει τόπο ή περιοχή παραγωγής οίνου, ωστόσο μια άλλη εκδοχή θέλει να φέρει το όνομα του βασιλιά της Καλυδώνας, Οινέα, γνωστού από τον μύθο του Καλυδώνιου κάπρου, καθώς και από τη διαμάχη μεταξύ Καλυδώνας και Πλευρώνας.

Αρχαίο Θέατρο Οινιαδών

Η αρχαία πόλη Οινιάδες ήταν κτισμένη στη βόρεια όχθη του ποταμού Αχελώου και 4 χλμ. δυτικά του σημερινού χωριού **Κατοχή**. Κατείχε στρατηγική θέση από την οποία ελεγχόταν τόσο η είσοδος προς τον Πατραϊκό κόλπο, όσο και η θαλάσσια αρτηρία μεταξύ της Ακαρνανίας και των νησιών Λευκάδας, Ιθάκης και Κεφαλλονιάς.

Η Κατοχή στον χάρτη

Η Κατοχή, αυτή η όμορφη κωμόπολη της Αιτωλοακαρνανίας, είναι κτισμένη πάνω σε μικρό λόφο που οι πρόποδες του αγγίζουν τη δεξιά όχθη του Αχελώου. Στο σημείο αυτό το ποτάμι στενεύει περισσότερο και σχηματίζει κάποιο φυσικό πόρο (πέρασμα) που διευκολύνει τη διάβασή του. Η σημαντική αυτή λεπτομέρεια, καθώς και το γεγονός ότι το χωριό είναι πολύ κοντά στον αρχαιολογικό χώρο των Οινιάδων, καθιστά ξεχωριστή τη θέση του και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή. Το σημερινό όνομα το είχε κατά το Μεσαίωνα και αποτελούσε ένα από τα προπύργια της μεσαιωνικής πόλης Αχελώος ή ακόμα και του Αγγελοκάστρου.

Η Κατοχή στην όχθη του Αχελώου

Κατά τους χρόνους της τουρκοκρατίας ήταν έδρα Διοικητή Περιφέρειας κι ένας αγάς κυβερνούσε τον τόπο. Είχε τεράστια περιουσία, κινητή και ακίνητη και είχε ανεξέλεγκτα στη διάθεσή του πολλούς που εργάζονταν για λογαριασμό του για ένα κομμάτι ψωμί. Η θέση του χωριού στα χρόνια του Ιερού Αγώνα του 21 ήταν επίκαιρη. Ο πλησίον της πόρος του Αχελώου, που συνέδεε το Ξηρόμερο με το Αντελικό και το Μεσολόγγι, έφερε την Κατοχή άπειρες φορές στον δρόμο εκείνων (Ελλήνων και Τούρκων) που κατέβαιναν από την Ήπειρο και την Ακαρνανία. Η Κατοχή με τους λίγους ανθρώπους της έδωσε για τον Αγώνα ό,τι μπορούσε. Πέρασαν από εκεί ή στρατοπέδευσαν, με όλες τις πικρές συνέπειες που αφήνει πάντα ο πόλεμος, τα εχθρικά στρατεύματα που είχαν ανοίξει παρτίδες με το Μεσολόγγι που αντιστεκόταν σθεναρά ως το τελευταίο προπύργιο της Δυτικής Στερεάς. Οι χρονογράφοι και οι εφημερίδες της εποχής αναφέρουν κάποια περιστατικά:

α. «Τα Ελληνικά Στρατεύματα (Νότης Μπότσαρης και λοιποί), μη δυνάμενοι να άντέξουν την δύναμιν τοῦ Κιουταχή, ἀπεσύρθησαν ἀπὸ Καρβασαράν καὶ Ἀρέθα εἰς Γουριάν, μὲ σκοπὸ νὰ βαστάξουν τὸν πόρον τοῦ Ἀχελώου, πλησίον τοῦ χωρίου Κατοχή. Ὁ Κιουταχὴς ἐτοποθετήθη εἰς τὴν Μποντολοβίτσαν. Ὁ στρατηγὸς Μακρὴς καὶ ὁ Γ. Τσόγκας διαβάς ἀπέναντι τὸν ποταμὸν τὴν 9ην Ἀπριλίου καὶ ἀπαντηθεὶς μὲ τὴν ἐχθρικὴν

έμπροσθοφυλακήν, πολεμώντας μόλις έδυνήθη να σωθῇ εἰς τὸ νησί Λεσίνι, ὅπου οἱ Τούρκοι τὸν ἀκολουθῆσαν καὶ έδοκίμασαν να ἔμβουν ἐκεῖ, πλὴν ἀπέτυχαν». (Ν. Κασομούλης «Ενθυμήματα στρατιωτικά» σελ. 51).

β. Οἱ στρατηγοὶ Γ. Τσόγκας καὶ Α. Μακρῆς μὲ ἐν μέρος τῶν Σωμάτων τῶν μετέβησαν πέραν τοῦ Ἀχελώου, ἄλλα, ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ προχωρήσαντες εἶχαν καταλάβει ἤδη τὰς διόδους τὰς φερούσας εἰς Λιγοβίτσι, οἱ εἰρημένοι στρατηγοί, μὴ δυνάμενοι να προοδεύσωσιν, εἰσήλθαν εἰς Λεσίνι, ἀφοῦ πρότερον συγκρότησαν καὶ πόλεμον μὲ τοὺς ἐχθρούς... Οἱ ἐχθροὶ ὅμως, ἐξομαλίσαντες κάθε δυσκολίαν. ἔφθασαν μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου κατασκηνώσαντες ἐξαπλώθηκαν ἀπὸ Ποδολοβίτσας μέχρι Παλαιοκατούνας». («Ἑλληνικὰ Χρονικὰ - 29/11-4-1825»).

Στον κατάλογο Ἑκατονταρχίας Δ. Ρώσου με έδρα την Κατοχή (Γεν. Αρχεία Κράτους, Γενικὸν Φροντιστήριον, φάκελος 26), αναφέρονται οἱ παρακάτω αγωνιστές:

Δήμος Ρώσος	ετῶν 37	Εκατόνταρχος
Δημήτρης Τσουκνίδας	40	Πεντήκονταρχος
Νικολός Κορδόσης	40	Πεντήκονταρχος
Σταμούλης Κεραμάρτζης	30	Εικοσιπένταρχος
Μήτρος Βλάχος	26	Εικοσιπένταρχος
Δημήτρης Τζάμης	23	Εικοσιπένταρχος
Φώτης Μπάκας	20	Εικοσιπένταρχος
Αντώνης Φλέρης	24	Εικοσιπένταρχος
Θανάσης Λαχανάς	28	Εικοσιπένταρχος
Ανάστασης Κουτρούμπας	18	Στρατιώτης
Στάθης Στέλιος	25	Στρατιώτης
Κωσταντής Βλάχος	25	Στρατιώτης
Γιάννης Γκαμίδαυλος	25	Στρατιώτης

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αναφορά στο μοναστήρι της Παναγίας της Λεσινιώτισσας που βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση. Το μοναστήρι που είναι κτίσμα του 16ου αιώνα ήταν απροσπέλαστο κατά την τουρκοκρατία λόγω των βάλτων που το περιβάλλανε και για αυτό δεν πατήθηκε από τους Τούρκους. Την εποχή εκείνη η επικοινωνία με το μοναστήρι γινόταν με πλοiάριο σε τεχνητό αύλακα που έφτανε ως τη θάλασσα. Υπήρχε δηλαδή ένα νησάκι που έβρισκαν καταφύγιο κάθε

είδους κατατρεγμένοι από τους Τούρκους. Επίσης, το μοναστήρι χρησίμευσε σαν αναρρωτήριο και νοσοκομείο, όπου έβρισκαν περίθαλψη και προστασία οι ασθενείς και τραυματίες αγωνιστές. Την έγνοια του μοναστηριού την είχε ο ίδιος ο αρχιστράτηγος Καραϊσκάκης και το 1823 με τις μεγάλες επελάσεις στην Αιτωλοακαρνανία από τον Μουσταή Πασά της Σκόντρας, τον Ομέρ Βρυώνη και τον ναύαρχο Τοπάλ, τοποθέτησε φρούραρχο εκεί τον επιστήθιο φίλο του και άξιο στρατιωτικό Δήμο Τσέλιο ή Γέρο-Δήμο. Εκείνη την περίοδο περίπου 900 οικογένειες των γύρω περιοχών βρήκαν άσυλο στο νησάκι.

Παναγία Λεσινιώτισσα (Παλαιά)

Παναγία Λεσινιώτισσα (τώρα)

Η ηρωική Φρουρά του Λεσινιού (Κανόνι)

Ένα άλλο μνημείο που δείχνει την ιστορικότητα της Κατοχής είναι και η Κούλια (Γουλάς) της κυρά-Βασιλικής, της τελευταίας συζύγου του διαβόητου Αλή Πασά των Ιωαννίνων που κατατρεγμένη μετά τον θάνατό του έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής της στην Κατοχή, έχοντας στην ιδιοκτησία της λίγα κτήματα και αυτόν τον πύργο που της παραχώρησε ο Καποδίστριας το 1830. Τελικά, πέθανε 4 χρόνια μετά από δυσεντερία στο Αιτωλικό, όπου και τάφηκε.

Η Κούλια της Κυρά-Βασιλικής

Η Κυρά-Βασιλική

Συμπερασματικά, η περιοχή των Οινιαδών και ειδικά η Κατοχή ήταν από τις βασικές περιοχές που συνέβαλαν στην επανάσταση του 1821. Από τους βασικούς της στρατιωτικούς, από τα Μοναστήρια της και την γεωγραφική της θέση, βοήθησε κατά της τουρκοκρατίας.

Βιβλιογραφία/Πηγές

1. Ν. Κασομούλης «Ενθυμήματα στρατιωτικά» σελ. 51
2. «Έλληνικά Χρονικά - 29/11-4-1825»
3. Γεν. Αρχεία Κράτους, Γενικόν Φροντιστήριον, φάκελος 26

Ιστοσελίδες

1. <http://www.pentalofo.gr>
2. <https://iaitoloakarnania.gr>